

iz nje gradili idol in jo najrajši gledali visoko na pijedestalu, vzvišeno nad običajno vsakdanje življenje. Realistična žena je „sopróga“, t. j. sodelavka moževa, ki z možem stopa v borbo in trpi z njim ter rešuje z njim skupne naloge, najrajši (kakor ruska žena) socialne in narodne. Ruski realizem je zbudil Gjalskega in Josipa Kozarca. — Modernim hrvatskim pisateljem ne sede ženski modeli v zagorskih kurijah in slavonskih ulicah, ampak se nahajajo v zapadni dekadansi — „moderne“ žene namreč v hrvatskem življenju sploh ni. Moderna žena je plod velemesta: to je „Hekata, Medeja, velika apokaliptična grešnica, zločinka; žena, ki je nekoč bila vestalinka in svečenica, in žena, ki je najintimnejša drugarica satanu, žena, ki je rodila Spasitelja, pa tudi potegnila človeštvo v blato, gnilobo in gnusobo.“ To zagonetno zvezo svetosti in zločina prikazuje Ivo Vojnović v „Gospodji sa suncokretom“. Moderni pesnik gleda na svojo „gospo“ artistično, kakor nekoč renesansa; ljubezen je zopet umetnost, artizem in samo kdor umeva umetnost, ume ženo. Moderni avtor ljubi stil, „stilizovano ženo“ ter beži od zakoná, od dece, od meščanstva in od patriotizma v čisto estetske sfere. Lice moderne žene je kosmopolitsko; to je žena vseh vekov in kultur. Vendar je v današnji književnosti tudi še drug tip naše „južne, zdrave žene z jakimi prirodnimi instinkti“; to zastopa v hrvatski literaturi zlasti Peter Petrović. Obe te ženi moderne literature sta si kakor *ars et natura*, kakor umetnost in priroda. — Spis Prohaskov je vreden, da ga človek čita; karakterizacija zgodovinskih ženskih tipov je ostra in jasna.

Dr. Fr. I.

Paul Margueritte. Rojen leta 1860. v Alžiriji, kjer je študiral, potem je služboval v naučnem ministrstvu do leta 1887. Svojo prvo knjigo „*Mon Père*“ 1884. je posvetil spominu svojega očeta generala, padlega 1870. Mladi pisatelj se je živahno udeleževal dvojnega slovstvenega gibanja v oni dobi. Na eni strani naturalizem in realizem z Zolo in Goncourtom na čelu, na drugi simbolizem z Mallarméjem, ki je bil njegov sorodnik in je močno vplival s svojo rafinirano umetnostjo na Margueritta. V igrokazu se je poskušal uspešno, vendar pa so glavna njegova slava mnogoštevilni romani: „*Tous Quatre*“, „*Tourmente*“ itd. Po l. 1896. je združil svojo literarno usodo z mlajšim bratom Viktorjem, ki je bil ravno ostavil armado, in se do tedaj uveljavil kot darovit pesnik. Skozi 12 let sta se udeleževala Kastor in Poluks v slovstvu, morali, politiki, zgodovini, osobito na polju vojaškega romana. Omenjam le vestno pisano trilogijo „*Tronçons du Glaive*“, „*Braves Gens Désastre*“ iz nesrečne vojne; 1904 jo je izpolnila „*Commune*“. Zadnja leta je Pavel objavil samostojno še precej uspelih romanov, n. pr. „*Ma grande*“, „*Jouir*“ (poslednji). Bil je član Goncourtove akademije, od 1906. pa predsednik „Pisateljskega društva“. Radi rahlega zdravja se je podal sloviti romancier z mlado svojo ženo in dvem sinovoma v pokrajino Landes, kjer je umrl lani na Silvestrovo pri prijatelju J. H. Rosnyju ml.

A. D.

Naši prevodi. V kratkem dovršim prevod H. Barbusovega romana „*Le Feu*“ — „Ogenj“.

D.

